

عنوان مقاله:

جنسیت در باستان شناسی و باستان شناسی جنسیتی

محل انتشار:

مجله پژوهش های انسان شناسی ایران، دوره 12، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسندگان:

سمانه نظیف - دانشجوی دکتری، دانشکده ی علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس

حامد وحدتی نسب - استاد گروه باستان شناسی، دانشکده ی علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس

کوروش محمدخانی - استادیار گروه باستان شناسی، دانشکده ی علوم انسانی، دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

بیشتر باستان شناسان تا میانه ی قرن بیستم، نیمی از گروه های انسانی یعنی: «زنان» و نقش های گوناگونی که در مسیر دگرگشت جوامع انسانی داشتند را نادیده گرفته بودند. زنان همچون مادران محدود به حوزه ی خانگی در نظر گرفته می شدند. تقسیم کار جنسیتی و خانواده ی هسته ای همچون رویدادی طبیعی در نظر گرفته می شد و شکار مردان، شتاب دهنده ی نخستین، در دگرگشت انسان پنداشته می شد. جنبش های زنان در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، دیدگاه های دگرگونی از تحول جوامع انسانی را پدید آورد که بر نقش های زنان متمرکز شد. اگر در آغاز، فمینیست ها دغدغه ی جست و جوی زنان در منابع را داشتند، امروزه بسیار فراتر رفته و پنداشت ها از مفاهیم جهانی جنس، جنسیت و فردیت را به چالش می کشند. ولی بسیاری از باستان شناسان از برجسب فمینیست فاصله می گیرند و بر این باورند که پژوهش های جنسیتی دامنه ی گسترده تری از مقوله های جنسیتی را دربر می گیرد. در خاور نزدیک، پژوهش های جنسیتی از دهه ی ۱۹۹۰ به گونه ای جدی پی گرفته شد و همچنان نیاز به پژوهش ها با کاربرست نگره ها و روش های نظام مند به روشنی احساس می شود. شور یختانه در باستان شناسی ایران، موضوع جنسیت و زنان تا اندازه ی زیادی نادیده گرفته شده است و پژوهش های انگشت شماری انجام شده است. در این نوشتار به بازگویی شکل گیری پژوهش های زنان و جنسیت در باستان شناسی می پردازیم. با وجود دامنه ی گسترده ای از رویکردها، هیچ نگره یا مکتب فکری واحدی به جایگاه برتری نرسیده است، و هنوز هم در بسیاری از پژوهش ها نگاه مرد محور جریان اصلی پژوهش را پیش می برند.

کلمات کلیدی:

باستان شناسی، باستان شناسی جنسیتی، جنسیت، زنان، فمینیسم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1611543>

